

Kurikulární a strategické dokumenty

v edukaci informační gramotnosti
v praxi učícího knihovníka

Předmět Informační vzdělávání

1. duben 2016

Co je obsahem

2

- Škola – knihovna – školák ve 21. století
- Knihovník erudovaným lektorem
- Příklady dobré praxe

Reality show českého školství

3

- Školství na křižovatce
- Jeden čehý, druhý hot
- Hledání východisek
 - MŠMT - Strategie vzdělávání 2020 - <http://www.msmt.cz/>
 - Kampaň Česko mluví o vzdělávání - <http://ceskomluvi.cz/>
 - NOVĚ Strategie **digitálního** vzdělávání – <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020> - k prostudování za úkol
 - další strategie: např. Strategie digitální gramotnosti (ministerstvo práce a sociálních věcí ji připravuje), ...

„Výpisky“ ze strategických dokumentů

4

- Akcent potřeby **celoživotního učení**
- **Vzdělávání se přesunuje mimo školní škamny** do neformálního prostředí
- **ICT** samozřejmě součástí vzdělávání
- Co z toho plyne pro učící knihovníky?
- Obrovská **VÝZVA A ŠANCE!**

Odkud začít?

5

- **Strategie knihovny** v oblasti (informačního) vzdělávání
- **Komunikace knihovny s vedením škol** – otevřenost, vstřícnost, respekt
- **Kvalitní argumentace pro vzdělávání** žáků MŠ, ZŠ i SŠ v knihovně – moderní technologie, zajímavá a lákavá témata (která se nevejdou do běžné výuky nebo je učitel nemá v portfoliu svých témat 😊), nabídka vzdělávání „jinak“

Jak pokračovat?

6

- Knihovník – lektor se dobře vyzná v kurikulárních dokumentech
 - Dříve – jednotné osnovy pro daný stupeň vzdělávání
 - Dnes – **rámcové vzdělávací programy** jako „oplocení“ školních „učebních plánů“ – dřívějších osnov
 - Klíčový dokument současné školy – **Školní vzdělávací program** – na míru škole, žákům, prostředí, místě, učitelům...

Kurikulární dokumenty v systému vzdělávání ČR

7

Národní ústav pro vzdělávání a RVP ZV

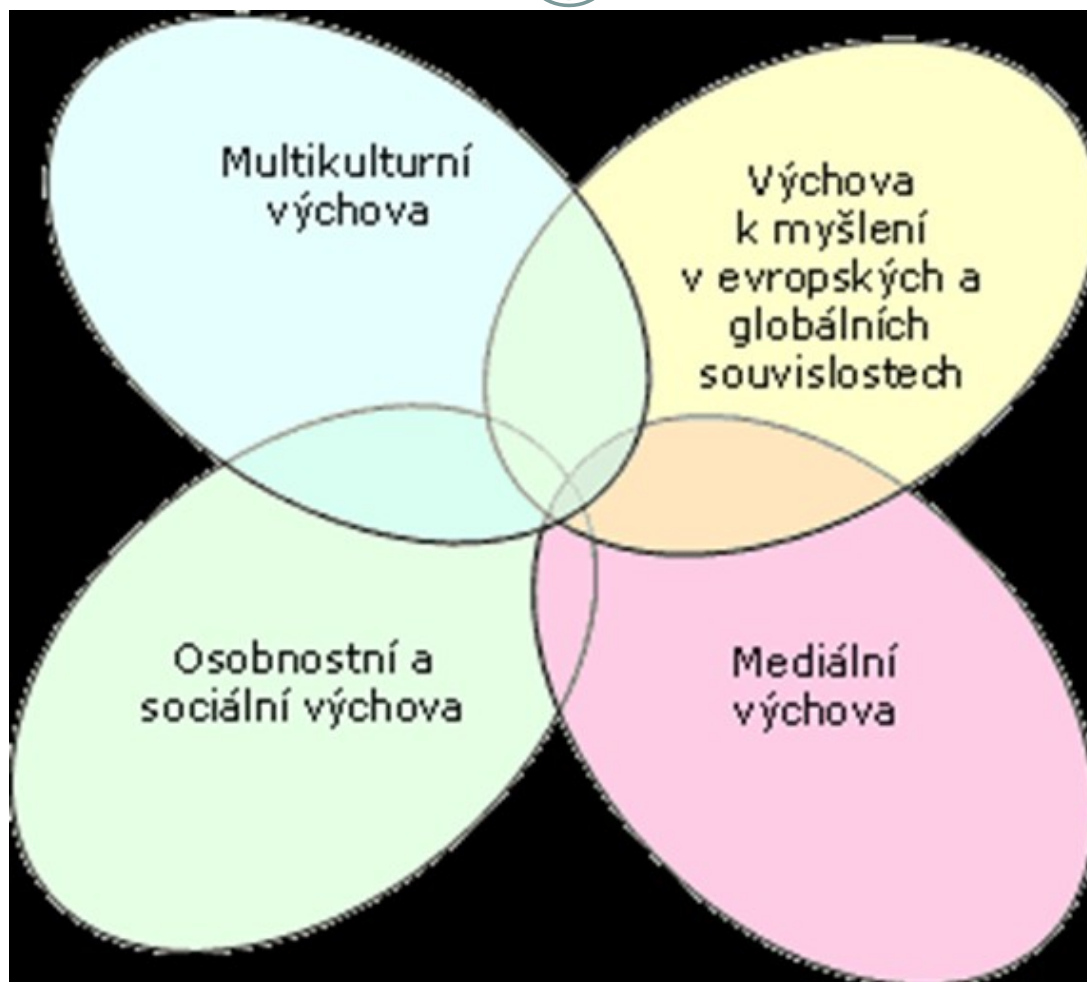
8

- <http://www.nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy/rvp-pro-zakladni-vzdelavani>

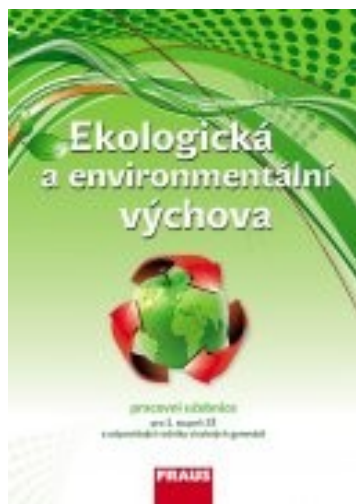
Průřezová témata RVP – jak na ně

9

Průřezová témata - jak na ně

10

Klíčové kompetence

11

- Podrobné informace o klíčových kompetencích ve vzdělávání na základních školách a gymnáziích podle RVP
 - <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolskareforma/klicove-kompetence>

Klíčové kompetence – přehled

12

- Základní vzdělávání

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanské
- Kompetence **pracovní**

- Gymnaziální vzdělávání

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence občanská
- Kompetence **k podnikavosti**

Klíčové kompetence

13

Další zastávka na cestě za vzděláváním v knihovnách – ŠVP

14

- Školní vzdělávací program (ŠVP)
 - stěžejní vzdělávací dokument každé školy
 - dokument otevírající dveře partnerství školy a knihovny
 - může obsahovat implementaci spolupráce školy s knihovnou do vzdělávacího obsahu školy, pokud je splněno **5 P = příklad dobré praxe, potřeba, partnerství v přípravě, pravidelnost, perspektiva**

Jak přenést obsah ŠVP do vzdělávání k informační gramotnosti v knihovně?

15

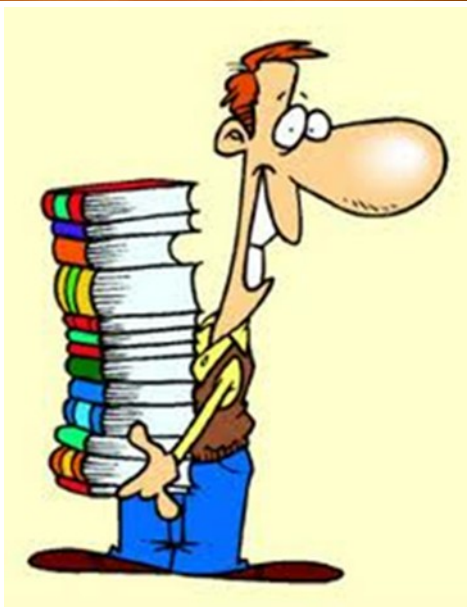
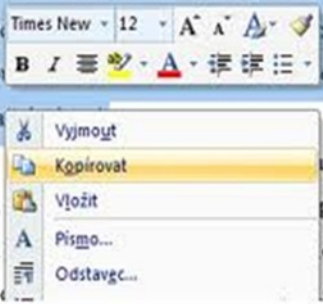
- Jde to!
- **Průřezová témata ŠVP**
- **Vybrané oblasti** jednotlivých předmětových učebních plánů
- **Metody aktivní výuky** - prostředí knihovny si o to říká 😊

Témata šitá knihovníkům na míru

16

Data získaná dotazováním je nutno systematizovat, výzkumnou otázku. Pracovat s daty ve formě vět a souvisejících slov je nutné převést data do klasifikovatelné podoby, čehož lze dosáhnout pomocí klíčových slov a pojmů se blízkými významy. V tomto případě je třeba jako klasifikaci použít výrazů, které jsou v textu přítomné. Pro získání těchto výrazů je nutné toto slovo odstranit a sdružovat a znázorněním konečnou otázkou. Co si li

Příklady témat, která jsou doménou knihovníků

17

- Široce pojatá práce s informacemi
 - Elektronické informační zdroje
 - Cesta vyhledávání informací
 - Hodnocení informace
- Kritická práce s textem založená na kritickém čtení
- Dílny čtení
- Dílny psaní
- Bezpečný pohyb na internetu
- Sociální sítě
- Nové technologie ve škole – čtečky, tablety

- Čtenářská gramotnost, mediální gramotnost, dokumentová gramotnost

Témata a znalost kurikulárních dokumentů však nestačí...

18

Otázky, které si učící knihovník má položit před plánováním vzdělávacích aktivit s formálními institucemi:

- Co vím o třídě, která má přijít na lekci?
- Co vím o klimatu školy?
- Znáám zaměření školy a priority v ŠVP?
- Komunikoval/a jsem předem s učitelem dané třídy? Jaký je?
- Znáám učitelovy záměry pro to, že s třídou přišel?
- Víím, jak metodicky s danou třídou pracovat?
- Znáám cíl, kterého má být prostřednictvím lekce v naší knihovně dosaženo?

Kde má knihovník-lektor navrch?

19

- Prostředí knihovny
- Neformální přístup
- Kreativita
- Nevyhořelost
- Nenaucené „pedagogické“ škatulky

Existují však určitá lektorská „ALE“

20

- Nemám strach z dětí?
- Nebojím se učit?
- Vyznám se v kurikulu?
- Mám nastudovanou didaktiku?
- Zním moderní vyučovací metody a techniky?
- Umím jednat s různorodými dětmi?
- Poradím si s dětmi se specifickými vzdělávacími potřebami?

Dobrý knihovník–lektor

21

- **Má**
 - Znalosti témat informačního vzdělávání
 - Dovednosti témata přizpůsobit potřebám cílové skupiny
 - Vnímavý přístup k dětem a dospívajícím
 - Schopnost efektivně pedagogicky vést vzdělávací lekce
 - Participaci na životě školy (podíl na dílčích školních aktivitách)
 - Zájem o profesní růst a rozvoj

Kam jít na radu? Kdo (na)učí knihovníky „lektorině“?

22

Masarykova univerzita Brno

- Kabinet informačních studií a knihovnictví FF (KISK) - www.kisk.phil.muni.cz
 - Studentské projekty – např. **Knihovna Na Křižovatce** - <https://www.facebook.com/nakrizovatce>
- Další vzdělávací projekty:
- Projekt CEINVE - www.ceinve.cz
 - Část portálu určena **pro knihovníky** a jejich vzdělávání
 - **Nabídka témat** a oblastí
 - **Karty lekcí**
 - **Metodika lekcí**
 - **Nabídka komplexního poradenství** při přípravě lekcí vzdělávání v knihovnách pro všechny věkové kategorie dětí
- Projekt INTERES (dotykové technologie pro učitele)

Inspirace v on-line prostředí

23

- <http://spomocnik.rvp.cz/>

O portálu | Projekt | Pro média | Pravidla | Pro autory | Partneři | RSS | Statistiky | Kontakty

Uživatel nepřihlášen | Přihlásit
Registrace | Zapomenuté heslo

Metodický portál
inspirace a zkušenosti učitelů

Hledej...
 ve Spomocníkovi
 na portále

Titulka **Články** DUM Odkazy AudioVideo Galerie Wiki Diskuze Blogy Digifolio E-learning Profil Škola²¹

Pohyb a výživa Evaluační nástroje Evropské jazykové portfolio

Spomocník
pro využití moderních technologií ve výuce

Úvodní stránka Přehled článků Odkazník Metodická pomoc O Spomocníkovi RSS

Titulka RVP > Úvodní stránka Spomocníka >

Zapojte se do Výzvy 51!
Výzva učitelky ZŠ nabádající kolegy k smysluplnému zapojení do nejnovější iniciativy MŠMT, jejímž cílem je proškolit pedagogy v práci s mobilními dotykovými technologiemi a zároveň je jimi též vybavit.
Markéta Čonková, publikováno - **28. 04. 2014**, zhlédnuto **314x**, počet komentářů: **0**, hodnocení: ★★★★★

Online procházky – příklad opravdové inovace
Informace o nové aktivitě tzv. PEPOUŠŮ, v jejímž rámci se vzdálené třídy účastní skutečné procházky vedené odborníkem na zajímavém místě s výkladem. Součástí je i pozvánka na další podobnou akci.
Bořivoj Brdička, publikováno - **24. 04. 2014**, zhlédnuto **562x**, počet komentářů: **0**, hodnocení: ★★★★★

Informatické myšlení jako výukový cíl

[Novinky](#)

[O BoBrovi](#)

[BoBrův Pomocník](#)

[Portál RVP](#)

[KITTV](#)

[Odkazník](#)

[Videa](#)

[Prezentace](#)

[Archiv](#)

pondělí 6. ledna 2014

Memorandum Informační gramotnost pro žáky

Informační gramotnost pro žáky

Memorandum za prosazení opatření vedoucích k modernizaci českého školství.

Obracíme se na vás jménem skupiny odborníků zabývajících se výukou informatiky a využitím výukových technologií na našich školách, protože jsme přesvědčeni, že by měla být veřejnost informována o problémech s touto problematikou souvisejících i o rizicích s jejich neřešením spojených.

Současný stav výchovy našich žáků směrem k informační gramotnosti negativně poznamenalo hned několik politováníhodných nedopatření z let minulých. Je to v první řadě vliv na počátku v roce 2000 jistě dobře míněného programu Státní informační politiky ve vzdělávání (SIPVZ), který sice vybavil většinu škol určitým množstvím technologií, ale fakticky skončil roku 2006 s pachutí korupčního jednání. Od té doby se bohužel nikdo neodvažuje ke koncepci školské informační politiky na úrovni řízení státu vrátit, takže dnes již je naprosto zřejmé, že v této oblasti hrozí selhání.

Druhý vážný problém vyvolala teoreticky též naprosto správná snaha o reformu výukových postupů v duchu moderních, mezinárodními výzkumy ověřených trendů, která pod názvem Rámcový vzdělávací program (RVP) probíhala od roku 2004 až do nástupu ministra Dobeše do funkce v roce 2011, kdy začala být důvěra ve správnost této koncepce zpochybnována. RVP se již v době svého vzniku minimálně na úrovni základních škol vyznačoval zřetelným podceněním úlohy informačních technologií. Vůbec se nepokusil využít potenciálu, který technologie mohou v procesu transformace vzdělávání přinášet. V oblasti ICT bohužel nastavil ne zcela optimální orientaci výukových cílů

Blog

specialisty na vzdělávací technologie působícího v oboru od roku 1984. Obsah vyjadřuje pouze osobní názory autora.

Profil

[g+](#) Sledovat

[Zobrazit celý můj profil](#)

[Archiv blogu](#)

Inspirace v on-line prostředí

25

The screenshot shows the DUMy website interface. At the top, there is a search bar and navigation links like 'Registrace' and 'Přihlášení'. Below the search bar, there are filters for 'DUMy' and 'Mateřská škola'. The main content area displays a list of DUMy with columns for 'Nejnovější DUMy', 'Mateřská škola (447)', and 'ZŠ 1. stupeň (12 457)'. There are also sections for 'TIP' and 'BIG BEAT' with video thumbnails.

The screenshot shows the DUMy website interface with search results. At the top, there is a search bar with the text 'Najdi DUMy zadáním hledaného výrazu...'. Below the search bar, there are navigation links like 'DUMY', 'TŘÍDA', 'DISKUZE', and 'CITACE'. The main content area displays a list of articles with columns for 'Vzdělávání', 'Přehled DUM', and 'Podpora'. There are also sections for 'Nejnovější články z ITveSkole.cz' and 'ITveSkole.cz - nový katalog řešení'.

The screenshot shows the Metodický portál website interface. At the top, there is a navigation bar with links like 'Titulka', 'Články', 'DUM', 'Odkazy', 'AudioVideo', 'Galerie', 'Wiki', 'Diskuze', 'Blogy', 'Digifolio', 'E-learning', and 'Profil Škola?'. Below the navigation bar, there is a search bar and a list of articles with columns for 'Předškolní vzdělávání', 'Základní vzdělávání', 'Základní umělecké vzdělávání', 'Speciální vzdělávání', 'Gymnaziální vzdělávání', 'Odborné vzdělávání', 'Jazykové vzdělávání', and 'Neformální vzdělávání'. There are also sections for 'FULLTEXTOVÉ VYHLEDÁVÁNÍ', 'PROCHÁZENÍ PODLE STRUKTURY RVP', and 'Reklamní sdělení'.

Inspirace v on-line prostředí

26

Novinky, upozornění

KLUB KM znovu otevřen! (18/04/2014)

5. května 2014 se bude konat klub přátel kritického myšlení. Je to příležitost se setkat se s příjemnými lidmi a vynikajícími učiteli, sdílet svoje zkušenosti a dozvědět se nové informace. Tématem klubu bude EVOKACE. Přihlášku najdete v pravém sloupci.

Kritické listy

Aktuální číslo 12

Archiv všech čísel KL

Negativní články vyšších v. čí.

Ukončujeme vydávání kritických listů - víc...

Anketa pro čtenáře KL

Čtení s porozuměním

2. vydání příručky Načítadlařství

Aktuální akce

Pokračovací kurz Čtení s nečtenářii a učíme je kriticky myslet - podzim 2014

Podzimní kurz v rozsahu 24 hodin určený pro učitele z mateřských škol, koordinačky a lektory mateřských center, učitele 1. stupně základních škol, rodiče a další zájemce, kteří chtějí ušně rozvíjet předškolní dovednosti žáků a vzbudovat u dětí pozitivní vztah ke knihám a ke čtení. Jedná se o kurz pokračovací, podmínkou účasti je absolvování jakéhokoli základního kurzu RWCT o kurzu Čtení s nečtenářii. Ukážeme si další užnné a vyzkoušené postupy, jak pracovat s dětmi, které ještě neumíjí ůst a psát. (Místo: ZŠ s RVJ Bronzová, Praha 5)

Základní kurz Čtením a psaním ke kritickému myšlení pro ČEŠTINÁŘE - podzim 2014

Osvědčený kurz zaměřený na možnost využití kritického myšlení ve více řešobě jazyku a literatury. Hlavním cílem je nabídnout všm metody aktivního učení využitelné právě ve vašem předmětu, společně s všmi vytvořit zázobník lekcí (hodin), které jsou ověřené praxí, a umožnit všm sdílet zkušenosti s kolegy se stejnou aprobací. V ceně kurzu je také následně v hodinách R. Hubákové. Uvidíte dnu čtení a psaní v praxi. (Místo: ZŠ s RVJ Bronzová, Praha 5)

Rozšiřující kurz programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení (3 x 8)

Především pro učitele z Libereckého kraje otevíráme rozšiřující kurz v rámci programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení. Kurz je koncipován jako nadstavba základního kurzu Čtením a psaním ke kritickému myšlení. Základní

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST A PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ

- Jsem tu poprvé
- Online kurzy zdarma
- Publicita
- Novinky
- Projekt
- Mapa stránek
- Kontakty

WEBOVÝ PORTÁL PRO UČITELE ZŠ

- Čtenářská gramotnost
- Čtenářské strategie
- Inspirace ze zahraničí
- Školní knihovny
- Typy do výuky
- Zdroje k tématu
- Tvůrčí psaní**
- Inspirace ze zahraničí
- Literární sborníky
- Soutěž literárních sborníků
- Typy do výuky
- Zdroje k tématu
- Projektové vyučování

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST ČTENÁŘSTVÍ

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST TVŮRČÍ PSANÍ

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Studium pro koordinátory tvorby ŠVP k získání specializačního příplatku 1.000 až 2.000 korun měsíčně – sleva 10 %

Redakce, 21. 1. (2014). *Projektové vyučování Komentáře nejsou povoleny*, 1 076 zobrazení.

Do 10. února 2014 se mohou učitelé ZŠ hlásit do ročního kurzu pro koordinátory tvorby ŠVP k získání specializačního příplatku 1.000,- až 2.000,- korun měsíčně. Studium k výkonu specializačních činností - tvorba a následná koordinace školních vzdělávacích programů... (akreditováno MŠMT). Aktuální kurzovné po slevě 10 % činí 9.000 Kč... [Celý článek](#)

● I. stupeň ZŠ, II. stupeň ZŠ, Kurzy, RVP, ŠVP

Doporučené články

- E-learning „Lenka si poradí!“
- Fotogalerie z našich akcí
- Hodiny z praxe
- Nadílka našich dílek 2012
- Náš časopis 2012
- Naše loga ke stažení
- PISA 2009
- Posílejte nám nejlepší články ze školních časopisů
- Řešení k pracovním listům z výstav

Vyhledat

Kdy se vzdělávání v knihovnách daří

27

- Škola – knihovna – víme o sobě navzájem
- Strategie knihovny – služby šité školám na míru
- Vhodná vzdělávací témata – analýza vzdělávacích potřeb ve spolupráci se školou
- Využívání nových ICT při vzdělávání v knihovnách
- Kvalitně propracovaná metodika vedení lekcí
- Provázanost témat lekcí i metod vzdělávání s běžným životem, s bezprostřední praxí žáků a studentů